

Revisionsrapport

Det kommunala aktivitets- ansvaret

Melleruds kommun

Peter Aschberg

Augusti 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattande bedömning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Syfte, revisionsfråga och kontrollmål.....	4
2.3.	Avgränsning och metod.....	4
3.	Iakttagelser och bedömningar	5
3.1.	Finns en ändamålsenlig organisation för aktivitetsansvaret?	5
3.1.1.	Bedömning.....	6
3.2.	Finns ändamålsenliga rutiner för aktivitetsansvaret?	6
3.2.1.	Bedömning.....	7
3.3.	Registrering och dokumentation?	8
3.4.	Vilka åtgärder erbjuds till unga inom aktivitetsansvaret?	8
3.4.1.	Bedömning.....	10
3.5.	Samverkan mellan AME och andra parter internt och externt?	10
3.5.1.	Bedömning.....	11

1. *Sammanfattande bedömning*

Från och med 1 januari 2015 gäller att kommunerna har fått ett förtydligt aktivitetsansvar (KAA) för ungdomar utanför gymnasieskolan. I ansvaret ingår bland annat att kommunen ska erbjuda ungdomar under 20 år lämpliga individuella åtgärder för att motivera den enskilde att börja eller återuppta en utbildning. Mot denna bakgrund har kommunens revisorer utifrån sin riskanalys beslutat att genomföra en granskning med syfte att undersöka om ansvarig nämnd säkerställt att ungdomarna som faller inom kommunens aktivitetsansvar ges goda förutsättningar för att nå en meningsfull sysselsättning främst i form av fortsatt utbildning. Följande revisionsfråga är ledande i granskningen:

- Har kultur- och utbildningsnämnden en ändamålsenlig verksamhet för det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar 16-19 år som säkerställer att skollagens krav uppfylls?

Utifrån våra erfarenheter i granskningen är vår sammanfattade bedömning och vårt svar på revisionsfrågan att kultur- och utbildningsnämnden delvis har en ändamålsenlig verksamhet avseende aktivitetsansvaret för ungdomar 16-19 år som säkerställer att skollagens krav uppfylls.

Vårt svar på revisionsfrågan konkretiseras i de kontrollmål som berörs i granskningen och som i sammanfattad form presenteras nedan.

Kontrollmål 1, *Finns en ändamålsenlig organisation för aktivitetsansvaret?* Kontrollmålet är delvis uppfyllt. Vid tillfället för granskningen kan vi konstatera att det initialt är oklart vilken nämnd som ansvarar för det kommunala aktivitetsansvaret, vilket inte är tillfredställande. Kommunstyrelseförvaltningens arbetsmarknadsenhet har en coach som i sin tjänst har ansvar för att arbeta med KAA. Inom kultur- och utbildningsförvaltningen finns också tjänstemän som arbetar med delar som kopplas till KAA. För att skapa ökad tydlighet kring styrning, roller, ansvar och resurser kopplat till KAA, bör kultur- och utbildningsnämnden göra en analys av verksamheten och dess behov som helhet.

Kontrollmål 2, *Finns ändamålsenliga rutiner för aktivitetsansvaret?* Kontrollmålet är delvis uppfyllt. Ansvaret inom KAA om att löpande hålla sig informerad om vilka ungdomar som faller inom ramen för aktivitetsansvaret behöver förtydligas. De dokumenterade rutiner vi tagit del av som berör coachens arbete direkt med ungdomarna bedömer vi i dag i stort är ändamålsenliga. I samband med att ansvarsfrågan och roller tydliggörs internt i kommunen är det viktigt att befintliga dokumenterade rutiner ses över och anpassas för att på bästa sätt dels stödja verksamheten som ska bedrivas avseende KAA, dels minska sårbarheten i den. För att underlätta arbetet bör en utvecklad process kring KAA kartläggas och viktiga moment stödjas med dokumenterade rutiner.

Kontrollmål 3, *För styrelsen/nämnden ett register över ungdomarna och sker en ändamålsenlig dokumentation kring de insatser som vidtas?* Kontrollmålet är uppfyllt. Coachen på AME registrerar ungdomarna i AME:s system AMEA och dokumentera insatserna som vidtas på ett ändamålsenligt sätt. Då det finns system som är anpassade för KAA och kan underlätta identifikationen av ungdomarna bör kultur- och utbildningsnämnden undersöka om ett sådant system kan vara av värde för verksamheten.

Kontrollmål 4, Vilka åtgärder erbjuds till unga inom aktivitetsansvaret? Kontrollmålet är delvis uppfyllt. Arbetet med att kunna erbjuda varje ungdom inom aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder, bedömer vi tydligt utgår i från ungdomens rådande situation. Tillit och en trygg relation prioriteras initialt som grund till att kunna arbeta utvecklingsinriktat. Inom ramen för projektet "Ung i Fokus", erbjuds åtgärder som ger de flesta ungdomarna förutsättningar för att kunna utvecklas. Aktiviteter och insatser för ungdomar med exempelvis funktionsvariationer och som har längre väg tillbaka till studier eller praktik, bedömer vi behöver utvecklas. Då KAA saknar en egen budget bedömer vi kan ha en begränsande inverkan på vilka möjligheter som ges för att möta individuella behov och önskemål från ungdomarna.

Kontrollmål 5, Fungerar samverkan mellan skola, socialtjänst, näringsliv samt andra externa aktörer tillfredställande? Kontrollmålet är delvis uppfyllt. Genom AME finns en etablerad samverkan med många parter bland annat Arbetsförmedlingen, där den är mycket tydlig i projektet Ung i Fokus, som bygger på en lokal överenskommelse. Samverkan med andra parter som verkar närmast ungdomarna, främst individ- och familjeomsorg och andra gymnasier, bedömer vi dock behöver utvecklas och i större grad formaliseras. Initiativ kring en samverkansgrupp för ungdomar har under våren tagits kring detta, vilket är positivt, då det är viktigt att det i grunden måste finnas en organisation kring aktivitetsansvaret som fungerar ändamålsenligt oavhängigt eventuell projektverksamhet.

Utifrån erfarenheterna i granskningen lämnas följande rekommendationer

- Ansvaret för aktivitetsansvaret i kommunen måste tydliggöras och lämpligen skrivas in i kultur- och utbildningsnämndens reglemente. Nämnden bör tillse att lämplig information om aktivitetsansvaret kommuniceras på kommunens hemsida.
- Nämnden behöver förtydliga styrningen inom aktivitetsansvaret och genomföra en analys av verksamheten för att identifiera behov som grund till en handlingsplan inkluderat eventuell resurstillsättning. Roller och ansvar mellan kultur- fritidsförvaltningen och AME behöver förtydligas och för att underlätta arbetet bör en utvecklad process kring KAA kartläggas och viktiga moment stödjas med dokumenterade rutiner. Skolverkets allmänna råd för det kommunala aktivitetsansvaret kan vara vägledande i de rekommenderade insatserna. Nämnden bör följa upp arbetet avseende aktivitetsansvaret regelbundet och inkludera det i sitt systematiska kvalitetsarbete. Utöver att följa upp antalet ungdomar, bedömer vi att det är viktigt att inkludera utvärdering av insatserna till ungdomarna, så att insatserna vid behov utvecklas för att möjliggöra bästa resultat.
- Samverkan med individ- och familjeomsorgen bedömer vi är ett identifierat utvecklingsområde och bör vara en kompletterande källa till att kunna tillgodose de behov vi ser avseende stöd till de ungdomar som har ett påtagligt vård- och stödbehov. Vi bedömer även att samverkan med externa gymnasier behöver stärkas, för att så tidigt som möjligt identifiera elever som riskerar hamna inom kommunens aktivitetsansvar. Det är positivt att det skapas en intern samverkansgrupp kring ungdomar. Kultur- och utbildningsnämnden bör som helhet tillse att rutiner avseende samverkan kring aktivitetsansvaret tydliggörs och lämpligen dokumenteras.
- Nämnden bör utreda i fall en investering i ett mer anpassat system för aktivitetsansvaret kan vara av värde för verksamheten.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Från och med 1 januari 2015 gäller att kommunerna har fått ett förtydligt informations-/uppföljningsansvar för ungdomar utanför gymnasieskolan. Detta innebär att kommuner löpande ska informera sig om hur ungdomar under 20 år sysselsätter sig om de varken går i, eller har fullföljt en gymnasieutbildning. Detta benämns nu som kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (KAA). I ansvaret ingår bland annat att kommunen ska erbjuda ungdomarna lämpliga individuella åtgärder för att motivera den enskilde att börja eller återuppta en utbildning. Mot denna bakgrund har kommunens revisorer utifrån sin riskanalys beslutat att genomföra en fördjupad granskning om kommunens arbete rörande aktivitetsansvaret för de berörda ungdomarna.

2.2. Syfte, revisionsfråga och kontrollmål

Syftet med granskningen är att undersöka om kultur- och utbildningsnämnden säkerställt att ungdomarna som faller inom kommunens aktivitetsansvar ges goda förutsättningar för att nå en meningsfull sysselsättning i form av främst fortsatt utbildning. Följande revisionsfråga ska besvara i granskningen:

- Har kultur- och utbildningsnämnden en ändamålsenlig verksamhet för det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar 16-19 år som säkerställer att skollagens krav uppfylls?

Revisionskriterier

Kommunens skyldighet avseende aktivitetsansvaret regleras i 29 kap. 9 § skollagen. I förordning (2006:39) finns det reglerat vilka uppgifter kommunerna får behandla i registret de för över ungdomarna. Skolverkets allmänna råd – *Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar*.

Kontrollmål

1. Finns en ändamålsenlig organisation för aktivitetsansvaret?
2. Finns ändamålsenliga rutiner för aktivitetsansvaret?
3. För styrelse/nämnd ett register över ungdomarna och sker en ändamålsenlig dokumentation kring de insatser som vidtas?
4. Vilka åtgärder erbjuds till unga inom aktivitetsansvaret?
5. Fungerar samverkan mellan AME (kommunens aktivitetsansvarige), skola, socialtjänst och externa aktörer tillfredställande?

2.3. Avgränsning och metod

Granskningen fokuseras på berörda nämnders arbete med aktivitetsansvaret och år 2017. I granskningen intervjuas chef för arbetsmarknadsenheten, aktivitetsansvarig, TF IFO-chef, kurator på Dahlstiernska gymnasiet samt handläggare på arbetsförmedlingen. Befintliga styrdokument, rutiner m.m. granskas. Register för dokumentation om ungdomarna inom aktivitetsansvaret kontrolleras. De intervjuade har haft möjlighet att sakgranska ett utkast av rapporten.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Finns en ändamålsenlig organisation för aktivitetsansvaret?

Vid en kontroll av kommunens hemsida går det inte att finna någon information om kommunens arbete med aktivitetsansvaret. Den tjänsteman som i dag arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) arbetar som coach på arbetsmarknadsenheten inom kommunstyrelsens förvaltning. Arbetet med KAA utgör enligt uppgift ca 20-25 procent av coachens heltidstjänst. Antalet ungdomar som ingår i kommunens aktivitetsansvar var i april 39 personer¹.

I intervjuerna framgår det vid intervjutillfället att det råder oklarheter om vilken nämnd som faktiskt ansvarar för KAA. Personal på AME redogör för att ansvaret i grunden tillhör kultur- och utbildningsnämnden men att AME sedan flera år tillbaka åtagit sig att arbeta med KAA. Personal från kultur- och utbildningsförvaltningen angav initialt att ansvaret ligger hos kommunstyrelsen. Efter hand har tolkningen gjorts att ansvaret ligger hos kultur- och utbildningsnämnden. Vid en kontroll framgår att aktivitetsansvaret vare sig omnämns i kommunstyrelsens- eller kultur- och utbildningsnämndens reglemente.

I kommunens budget för år 2017 framgår att ett av inriktningsmålen är att "*prioritera barnfamiljer och ungdomar*". Någon koppling mellan inriktningsmålet och aktivitetsansvaret framgår inte i något styrdokument vi tagit del av och det framkommer heller inte i intervjuerna.

Coachens huvudsakliga roll inom KAA, anges vara att inbjuda till möten med ungdomar som inte studerar eller där det finns risk för att de ska hoppa av eller bli utskrivna från sina studier. Målsättningen är att hjälpa ungdomen att komma vidare i sin utveckling genom de alternativ som coachen har att erbjuda.

I intervjuerna anges att gymnasieskolan även aktivt arbetar med elever som kan ligga inom riskzonen för avhopp och de som av olika anledningar inte går till gymnasiet (hemsittare). Här nämns främst gymnasieskolans studie- och yrkesvägledare och elevhälsan, där gymnasieskolans kurator har en mer framträdande roll kopplat till att arbeta förebyggande med berörda ungdomar.

Information om vilka ungdomar som är aktuella för KAA, får coachen enligt uppgift från tjänstemän inom kultur- och utbildningsförvaltningen, främst studievägledaren. Gymnasiets studievägledare anges också vara den funktion som har bäst kontroll över hur det ser ut bland de elever som avslutar grundskolan. Detta är viktigt för att så tidigt som möjligt kunna vidta åtgärder för att stimulera ungdomar i riskzonen till fortsatt skolgång eller annan lämplig aktivitet.

¹ Statistik från AME 2017-04-11. Av dessa 39 ungdomar var 34 inskrivna på något introduktionsprogram. Inom gymnasieskolan finns normalt fem introduktionsprogram (IM). Dessa ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program eller leda till arbete. Utbildningen är på heltid och eleven följer en individuell studieplan.

Den gemensamma åsikten bland de intervjuade är att det på senare tid skapats en tydligare struktur kring ansvar och roller kopplat till KAA. Denna håller även på att utvecklas vidare genom bland annat en arbetsgrupp för ungdomar. Som helhet finns dock inga dokumenterade rutiner för hur ungdomarna som faller inom ramen för KAA ska identifieras och kommuniceras och vem som ansvarar för vad. Detta gäller då både de ungdomar som flyttar in och folkbokförs i kommunen och de som redan är skrivna i kommunen.

Det finns ingen specifik budget för arbetet med KAA utan AME löser i dag främst uppdraget med befintlig budget och genom samarbetet med Arbetsförmedlingen och projektet Ung i Fokus². Projektet har som syfte att minska arbetslösheten bland unga (16-24 år) medborgare i Melleruds kommun.

Uppföljning av arbetet med KAA sker inom AME men i övrigt sker ingen avrapportering till förvaltningsledning eller nämnd, då detta inte efterfrågats.

3.1.1. *Bedömning*

Kontrollmål 1, Finns en ändamålsenlig organisation för aktivitetsansvaret? Kontrollmålet är delvis uppfyllt.

- Vid tillfället för granskningen kan vi konstatera att det är oklart vilken nämnd som ansvarar för det kommunala aktivitetsansvaret, vilket inte är tillfredställande. Detta måste därför tydliggöras och lämpligen skrivas in i kultur- och utbildningsnämndens reglemente. Kultur- och utbildningsnämnden bör tillse att lämplig information om aktivitetsansvaret kommuniceras på kommunens hemsida.
- Kommunstyrelseförvaltningens arbetsmarknadsenhet har en coach som i sin tjänst har ansvar för att arbeta med KAA. Inom kultur- och utbildningsförvaltningen finns också tjänstemän som arbetar med delar som kopplas till KAA. För att skapa ökad tydlighet kring roller, ansvar och resurser kopplat till KAA, bör det göras en analys av verksamheten och dess behov som helhet. Utifrån detta behöver styrningen förtydligas genom en handlingsplan och verksamheten anpassas, där roller och ansvar mellan de nämnder som berörs behöver dokumenteras. Kultur- och utbildningsnämnden bör följa upp arbetet avseende aktivitetsansvaret regelbundet. Skolverkets allmänna råd avseende det kommunala aktivitetsansvaret kan vara vägledande i arbetet.

3.2. *Finns ändamålsenliga rutiner för aktivitetsansvaret?*

Arbetet med att identifiera ungdomar inom KAA bygger, som nämnt tidigare, främst på kontakten mellan coachen på AME och personal på Dahlstiernska gymnasiet. Aktivitetsansvarig tar en kontakt med studie- och yrkesvägledare samt administratör vid Dahlstiernska gymnasiet varje terminsstart och terminsslut för avstämning. Studie- och yrkesvägledaren kontakter även coachen om en elev hoppar av och har enligt uppgift även en i stort veckovis kontakt med AME-coachen kring elever som kan vara i riskzonen för avhopp.

Enligt skollagen ska en hemkommun löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar som faller inom ramen för aktivitetsansvaret i kommunen är sysselsatta. I in-

² Projektet Ung i Fokus är ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Melleruds kommun. Projektet utgör en del av statens satsning på DUA, delegationen för unga och nyanlända till arbete.

tervjuerna framgår att det inte finns någon funktion som ansvarar för att, med en högre regelbundenhet än terminsvis (löpande), kontrollera folkbokföring för att identifiera nya kommuninnevånare eller avhopp från gymnasier, där båda grupperna kan röra ungdomar som faller inom ramen för KAA. En rutin för detta bör, enligt skolverkets allmänna rekommendationer, finnas även om respektive huvudman enligt skollagen har ansvar för att informera hemkommunen om risk för avhopp finns eller när avhopp skett. Det är enligt uppgift ca 2/3 av eleverna som går på gymnasier i andra kommuner än Mellerud.

Då coachen får information om en ny ungdom inom ramen för KAA bjuds ungdomen in till ett möte för kartläggning av behov med lämplig åtgärd som följd. Om individen är under 18 år erbjuds föräldrarna att vara med i processen. I vissa fall är det en lärare tillsammans med eleven som tar direktkontakt med coachen och bokar tid för ett första möte.

Coacherna arbetar även förebyggande, inom ramen för projektet Ung i Fokus, där coacherna tillsammans med två handläggare från Arbetsförmedlingen är på Dahlstiernska gymnasiet en fast tid varannan vecka. Vid dessa tillfällen ges information om olika utvecklingsvägar och kontakter skapas för vidare arbete och uppföljning inom ramen för KAA. Coacherna är även ut i klasserna och informerar om vilka möjligheter som finns för att minska risken för avhopp eller om detta sker att det leder till annan utvecklande aktivitet.

I granskningen har vi fått ett antal olika dokument som lägger en grund till hur arbetet med eleven ska genomföras.

- *Metodbeskrivning för arbetet med KAA*- I dokumentet beskrivs på övergripande nivå olika steg i KAA-processen; kontakt vid risk för avhopp och då en elev skrivits ut från gymnasieskolan, möte för att identifiera behov och hjälpa ungdomen i sin utveckling och uppföljning kring det, registrering av ungdom inom KAA samt leverans av statistik till SCB.
- Aktivitetsansvaret innehåller olika moment och för dessa finns några dokumenterade rutiner som stöd. Dessa berör; kartläggningssamtal där bland annat önskemål om framtiden, intressen och hälsa berörs, blankett för sekretesslättning som grund till att olika myndigheter lättare ska kunna delge varandra information och samverka kring ungdomen (Ung i Fokus), samt blankett som ska nyttjas för att en ungdom ska bli in-skriven i projektet Ung i Fokus och hos AME.

3.2.1. Bedömning

Kontrollmål 2, Finns ändamålsenliga rutiner för aktivitetsansvaret? Kontrollmålet är delvis uppfyllt.

- Kommunen ska löpande hålla sig informerad om vilka ungdomar som faller inom ramen för aktivitetsansvaret. Detta innebär att kultur- och utbildningsnämnden aktivt behöver arbeta för att identifiera ungdomarna. Vår bedömning är att ansvaret kring detta behöver förtydligas, då vi bedömer att det inte i tillräcklig utsträckning säkerställt att AME:s coach löpande får information avseende nyinflyttade ungdomar eller avhopp från externa gymnasier, där dessa ungdomar kan vara aktuella för aktivitetsansvaret.
- I granskningen har vi tagit del av några olika dokumenterade rutiner vi bedömer ger en bild av coachens arbetsuppgifter kopplat till möten och utvecklingsarbetet med ungdomen och som ger en övergripande bild av hur processen avseende aktivitetsansvaret ser ut. Dessa bedömer vi i dag i stort är ändamålsenliga. I samband med att an-

svarsfrågan och roller tydliggörs internt i kommunen är det viktigt att befintliga dokumenterade rutiner ses över och anpassas för att på bästa sätt dels stödja, dels minska sårbarheten i den verksamhet som ska bedrivas avseende KAA. För att underlätta arbetet bör en utvecklad process kring KAA kartläggas och viktiga moment stödjas med dokumenterade rutiner. Verksamheten kring aktivitetsansvaret bör inkluderas i nämndens systematiska kvalitetsarbete.

3.3. Registrering och dokumentation?

Kommunen ska enligt skollagen föra ett register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret och dokumentera de insatser som sätts in. För detta arbete nyttjas AME:s verksamhetssystem AMEA. Systemet är inte specifikt anpassat för det kommunala aktivitetsansvaret men nyttjas för registrering och löpande dokumentation i respektive ärende. Utöver den information som dokumenteras i systemet, för coachen mötesanteckningar som sparas separat i respektive ungdoms personakt. Personakterna förvaras i ett låst dokumentskåp som står inne hos AME:s administratör. Rummet låses enligt uppgift alltid i fall det lämnas.

Det finns system som är anpassade för arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret. Fördelar med ett sådant system är bland annat att uppdateringar kan ske dagligen mot folkbokföring och avseende elever som hoppar av sina studier från kommuner som samverkar i samma system. Dessutom sker redovisningen av statistik till SCB direkt från systemet.

Kontrollmål 3, För styrelsen/nämnden ett register över ungdomarna och sker en ändamålsenlig dokumentation kring de insatser som vidtas? Kontrollmålet är uppfyllt.

- Kultur- och utbildningsnämnden bedöms via AME:s system AMEA uppfylla skolans krav på att det förs ett register över ungdomarna och att insatserna dokumenteras.
- Våra erfarenheter är att anpassade KAA-system underlättar kommunens arbete med aktivitetsansvaret mycket. För att underlätta arbetet med att identifiera ungdomar inom KAA och administrationen inom området som helhet, bör kultur- och utbildningsnämnden undersöka i fall en investering i ett mer anpassat system kan vara av värde för verksamheten.

3.4. Vilka åtgärder erbjuds till unga inom aktivitetsansvaret?

I intervjuerna och som kortfattat nämnts ovan kontaktas ungdomarna som inte önskar studera, av coachen där de erbjuds stöd. I fall de tackar nej kontaktas de igen återkommande minst var 3:e månad. I fall de önskar stöd hålls ett kartläggningssamtal som leder vidare till en handlingsplan som ligger som grund till det fortsatta samarbetet mellan coachen och ungdomen. En viktig utgångspunkt som nämns i intervjuerna är att insatserna ska vara individanpassade. Kartläggningssamtalet och etablering av en relation nämns därför som grundläggande inslag för att kunna identifiera insatser som kan leda till att ungdomen ges rätt förutsättningar att utvecklas. Nedan presenteras flertalet av de insatser KAA-coachen kan hjälpa till med:

• Kartläggning	• Kurs "Yrkeskompetens"
• Kurs "Stå I Din Kraft"	• Motivationssamtal och stöd
• Studie- och yrkesvägledning	• Arbetsgivarebesök
• Praktik	• Hälsa och friskvård
• Traineejobb	• Jobbmässor
• Kontakter förmedlas till bl.a. till socialtjänsten, ungdomshälsan, Arbetsförmedling och Försäkringskassan.	• Gymnasieskolans IM-program finns att söka.

Genom överenskommelsen med DUA³ och projektet "Ung i Fokus" ges ungdomen möjlighet att snabbare få det stöd och hjälp denne behöver i samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. I intervjuerna anges att det är en stor fördel att ungdomarna i projektet kan erbjudas aktiviteter snabbt. Samtliga Arbetsförmedlingens tjänster kan enligt uppgift erbjudas för de ungdomar som är redo för det.

I intervjuerna framgår att ungdomarna är en heterogen grupp. För många ungdomar kan det endast behövas lite vägledning, eller annat stöd enligt ovan för att de ska återgå till studier eller exempelvis påbörja en praktik. För andra ungdomar kan psykisk ohälsa, funktionsvariationer, stökiga hemförhållanden och missbruk vara exempel på utmaningar som kan kräva mer ingående insatser. När det gäller dessa ungdomar, anger flera av de intervjuade att det i dag finns begränsade resurser kopplat till KAA. Individ- och familjeomsorgen nämns som en resurs men de har enligt uppgift haft utmaningar med personalomsättning, vilket försvårat kontinuitet och samverkan. Gymnasieskolans elevhälsa är en annan resurs som också nämns men som huvudsakligen arbetar med de elever som är inskrivna på gymnasiet.

Behovet av att utveckla verksamheten för att möta ungdomarna med större vård- och stödbehov anges vara aktuellt. Det är bland annat något som identifierats som ett viktigt insatsområde i ett kommande EU-projekt "En skola för alla" som kommunen kommer att medverka i. Projektet varar under på perioden 2017-04-01 till 2020-03-31 och syftar till att minska skolavhopp i unga åldrar, 15-24 år med fokus på 15-19 år ibland annat Fyrbodalen. Genom samverkan inom det kommunala aktivitetsansvaret, skolhälsovård, fritidsaktiviteter, pedagogiska team, mentorskap, vård och hälsofrämjande insatser ska en helhets-syn på den unga människans behov och förutsättningar skapa möjligheter att förhindra blivande skolavhopp och bidra till att unga kan återgå i studier⁴.

I dagsläget finns som nämnt ingen specifik budget för arbetet med aktivitetsansvaret. Detta anges till viss del vara begränsande, då det blir svårare att erbjuda ungdomarna specifika saker som skulle kunna underlätta för dem i sin utveckling. Vår erfarenhet är att det finns kommuner som bland annat erbjuder motsvarande CSN-ersättning 1 050

³ Dua ska, under de tre år som uppdraget omfattar, verka för att skapa förutsättningar för att få till stånd varaktig och framgångsrik verksamhet för ungas etablering på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen är statens part i arbetet och en förutsättning för arbetet är överenskommelser om samverkan med landets kommuner.

⁴ ESF-ansökan en skola för alla, tillhandahållen av AME.

kr/mån, för elever som inte längre har rätt till det, under förutsättning att de följer den plan de kommit överens om med ansvarig för aktivitetsansvaret. Med en avsatt budget underlättas även stödinsatser i form av t.ex. busskort vid exempelvis praktik. Vissa mindre stödinsatser av denna typ anges ha kunnat lösas på AME men åsikten är det skulle vara betydligt lättare med en egen budget för aktivitetsansvaret.

3.4.1. *Bedömning*

Kontrollmål 4, Vilka åtgärder erbjuds till unga inom aktivitetsansvaret? Kontrollmålet är delvis uppfyllt.

- Arbetet med att kunna erbjuda varje ungdom inom aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder, bedömer vi tydligt utgår i från ungdomens rådande situation. Tillit och en trygg relation prioriteras initialt som grund till att kunna arbeta utvecklingsinriktat. Kartläggningssamtalet utgör grunden till att klargöra ungdomens behov och önskemål. AME:s grundläggande utbud av aktiviteter tillsammans med de som erbjuds inom ramen för projektet "Ung i Fokus", ger förutsättningar för att många ungdomars behov kan mötas och deras utveckling kan stimuleras. Detta bedömer vi som helhet är positivt.
- Aktiviteter och insatser för de ungdomar som har längre väg tillbaka till studier eller exempelvis praktik, får vi inte en lika tydlig bild av. Detta nämns även som ett utvecklingsområde och vi bedömer därför att det är positivt att kommunen ska medverka i projektet "En skola för alla". Då ett regionalt projekt inte kan förväntas lösa alla lokala utvecklingsbehov som finns i dag, påkallas tidigare nämnda behov av att kultur- och utbildningsnämnden behöver göra en övergripande behovsanalys för att få en tydlig bild av vilka behov som finns bland ungdomarna och i verksamheten som helhet. Detta för att nämnden vid behov ska kunna tillföra lämpliga resurser men även att för skapa förutsättningar för en effektiv samverkan med andra nämnder och externa aktörer kring de berörda ungdomarna.
- Otydligheten i ansvaret mellan nämnderna bedömer vi har resulterat i att verksamheten inte analyserats utifrån ett resursbehov. Avsaknaden av en egen budget bedömer vi kan ha en begränsande inverkan på vilka möjligheter som ges för att möta individuella behov och önskemål från ungdomarna. De utvecklingsbehov vi ser som helhet leder till att vår sammanfattade bedömning av kontrollmålet är delvis uppfyllt.

3.5. *Samverkan mellan AME och andra parter internt och externt?*

I intervjun framgår att samverkan internt i kommunen om ungdomarna håller på att utvecklas. Det har under våren skapats en arbetsgrupp för samverkan kring ungdomsfrågor, där tanken är att viktiga funktioner kopplat till ungdomarna ska finnas representerade. Samverkan med både skola och gymnasiet anges fungera bra samtidigt som det som tidigare angivits, saknas tydlighet i uppdrag roller och ansvar kring delar som berör det kommunala aktivitetsansvaret. Ansvaret för uppföljning av elever som går på andra gymnasier anges ligga på kultur- och utbildningsförvaltningen. Där finns dock inga fastställda rutiner för att följa upp elever på externa gymnasier för att så tidigt som möjligt kunna agera vid risk för avhopp eller då de hoppas av sina studier.

På grund av personalomsättningen inom individ- och familjeomsorgen har det varit svårt att etablera en god samverkan mellan KAA-coachen och dem. Detta anges från båda håll vara ett utvecklingsområde både på tjänstemannanivå och på chefsnivå, vilket då även inkluderar kultur- och utbildningsförvaltningen.

När det gäller samverkan med externa aktörer i övrigt finns den i grunden upparbetad hos AME. När det gäller ungdomarna inom aktivitetsansvaret nämns olika samverkansparter; ungdomshälsan, samordningsförbundet Vänersborg-Mellerud, Stinsens ungdomshus och Arbetsförmedlingen, där kontakter sker mer eller mindre regelbundet. AME anges ha goda kontakter med näringslivet, vilket underlättar arbetet med att finna praktik- och traineeplatser.

Den främsta samverkan sker med Arbetsförmedlingen inom ramen för projektet "Ung i fokus". Då Arbetsförmedlingen inte längre har ett eget kontor i Mellerud finns de tillgängliga 1-2 dagar i veckan hos AME i stället och på Dahlstiernska gymnasiet en förmiddag varannan vecka. Samtliga intervjuade anger att samverkan inom projektet och med gymnasieskolan fungerar väl. AME:s chef sitter bland annat med som representant i projektets styrgrupp, där även chefer från Arbetsförmedlingen, Dahlstiernska gymnasiet och individ- och familjeomsorgen ska medverka. Samverkan i projektet grundas i en lokal överenskommelse mellan Melleruds Kommun och Arbetsförmedlingen Vänersborg/Mellerud⁵. Många olika kommunala verksamheter berörs enligt uppgift av samverkansarbetet och AME och IFO är viktiga kontaktytor.

Inom Fyrbodalen har det skapats ett nätverk för de tjänstemän som jobbar som aktivitetsansvariga, där Melleruds KAA-coach ingår. Vid tillfället för granskningen anges att det inom nätverket pågår en kartläggning för att skapa en nulägesbild av behov.

3.5.1. Bedömning

Kontrollmål 5, Fungerar samverkan mellan skola, socialtjänst, näringsliv samt andra externa aktörer tillfredställande? Kontrollmålet är delvis uppfyllt.

- Genom intervjuerna och de underlag vi tagit del av, framkommer att det avseende aktivitetsansvaret, i första hand finns en etablerad samverkan med Arbetsförmedlingens handläggare i projektet Ung i Fokus och gymnasieskolans studievägledare. Samverkan med Arbetsförmedlingen grundas i en dokumenterad överenskommelse, vilket är positivt. Det är också positivt att det bildas en grupp för ungdomsfrågor som vi bedömer bidrar till en tydligare grundstruktur kring arbetet runt aktivitetsansvaret. Det är viktigt då det i grunden måste finnas en organisation kring aktivitetsansvaret som fungerar ändamålsenligt oavhängigt eventuell projektverksamhet.
- Samverkan med individ- och familjeomsorgen bedömer vi är ett identifierat utvecklingsområde. Vi bedömer även att samverkan med externa gymnasier behöver stärkas, för att så tidigt som möjligt identifiera elever som riskerar hamna inom kommunens aktivitetsansvar. Kultur- och utbildningsnämnden bör som helhet tillse att rutiner avseende samverkan tydliggörs och lämpligen dokumenteras.
- Samverkan med externa aktörer bedömer vi finns upparbetad genom AME:s ordinarie verksamhet, vilket bland annat underlättar arbetet med att hitta exempelvis praktikplatser.

⁵ DUA överenskommelse, tillhandahållen av AME.

2017-08-24

Lars Dahlin

Uppdragsledare

Peter Aschberg

Projektledare

